

ABONAMENTELE

Pentru Sibiu:

1 lună 85 cr., 1/2 an 2 fl. 50 cr., 1/2 an 5 fl., 1 an 10 fl.

Pentru ducerea la casă cu 15 cr. pe lună mai mult.

Pentru monarhie:

1 lună 1 fl. 20 cr., 1/2 an 3 fl. 50 cr., 1/2 an 7 fl., 1 an 14 fl.

Pentru România și străinătate:

1/2 an 10 franci, 1 an 20 franci, 1 an 40 franci.

Abonamente se fac numai plătindu-se înainte.

TRIBUNA

Apare în fiecare zi de lucru

INSERTIUNILE

Un șir garmond prima-dată 7 cr., a doua-oraă 6 cr., a treia-oraă 5 cr., și timbru de 30' cr.

Redacția și administrația: Strada Poplace Nr. 15.

Se prenumără și la poste și la librării.

Epistole nefrancate se refușă. — Manuscrise nu se înapoiază

Numeri singuratici la 5 cr. se vând în Sibiu: la librăria „Tipografiei”, societate pe acțiuni și la librăria L. Michaelis, strada Cisnădiei, 27. — În Alba-Iulia: la librăria Weisz Bernat, la loterie

Spese electorale.

III.

(Iup.) Legea despre „judecătoria curială în chestii electorale” a fost contemplată și votată în scopul garantării libertății și a curățeniei alegerilor. Dar' tocmai curățenia alegerilor nu e garantată prin acest articol de lege.

Paragraful 7 al legii, citat în articolul premergător, deschide chiar terenul cel mai larg pe seama corupțiunii, și îi acordă totodată drept legal de existență. Pentru-că poartă în sine caracterul corupțiunii admiterea din partea legii, ca cu alegerile dietale să fie încopiate și spese. Curățenia alegerilor pretinde, ca ele să se facă fără spese, din pură convingere politică.

Dreptul electoral e un drept, dar' nu e datorință. Mă folosesc de el dacă vreau, și dacă nu vreau nu mă folosesc de el. Rămân acasă și nu iau parte la alegere. Și nu este putere pe lume care să mă poată constrânge să fac altcum. De aceea e drept, ca eu să-l folosesc așa cum eu vreau.

Ei bine; nu e ademenitor pentru alegător faptul stabilit în lege, că pentru participarea sa la alegere, i-se garantează o mică recompensă, sub titlul de *cărăușie*? Nu e ademenitor pentru alegător când știe, că la locul de alegere nu va sta glimând și setos, fiindcă legea poartă de grijă, ca *întrăinirea necesară* să i-se dea din partea candidatului?

E corupție formală deci, *garantată prin lege*, dispoziția cuprinsă în paragraful citat din legea curială, și corupția câștigă un *tonon* și mai lung, prin faptul, că stabilirea taxelor de transportare la locul de alegere, dus și întors, e lăsată în grija comitatelor.

De ce să stabilească comitatele taxe de *cărăușie separate* pentru scopurile electorale? Taxele de *cărăușie* sunt doară stabilite în țeara întreagă!

Dacă ar ave, ca astăzi, sau ca mâne, să treacă prin o comună oare-care un corp de armată, care ar ave trebuință de mai multe trăsuri pentru a-și duce bagajul mai departe: comuna e datoare să-i pună la dispoziție trăsurile necesare, dar' și comanda militară e datoare să-i plătească comunei *taxele legale* pentru *cărăușie*.

De ce nu s'au trecut în lege taxele acestea *militare*, ca obligatoare pentru toate comitatele, dacă în general s'a intenționat *rebonificarea* *cărăușilor*? Deși — cum am zis — *rebonificarea* aceasta nu are nici un rost. Pentru-că candidatul de deputat sau are, sau nu are partizani într-o comună. Dacă are, partizanii sei se vor îngrijii singuri ca să ajungă la timp la locul de alegere, așa cum vor pute, în trăsuri sau pedestru, ear' dacă n'are partizani, — n'are trebuință nici de *cărăuși*.

E evident deci, că decretarea *legalității* acestor spese electorale s'a făcut în scopul de a *ademeni* pe alegători și de a-i face să iee parte cât de mulți la *alegeri*. S'ar pute afirma, prin urmare, că legea s'a adus cu intențiuni ascunse, de a seduce pe acei alegători, cari până acum din anumite motive, manifestau o conduită *pasivă* față de alegeri, și a-i atrage în luptele electorale.

Dându-se comitatelor dreptul de a stabili singure aceste *spese electorale* e foarte natural, că uniformitatea speșelor lipsește. Nici că se poate altcum. În fiecare comitat *alte* sunt mijloacele de comunicație, *alte* sunt raporturile economice, și de ele a trebuit să se țină cont la votarea statutului, prevăzută în legea curială. Dacă legea zice, că *tarifa speșelor de căraușie* are să o stabilească fiecare comitat pentru sine, dreptul comitatului e să-și facă statutul așa cum vrea.

Divergența taxelor stabilite n'are să-l supere deci pe guvern și pe inițiatorii *legii curiale*. Ear' pe noi nu ne privește. Din punctul nostru de vedere

e bine, ear' unde s'a făcut era bine, dacă la votarea statutelor, prin cari se regulează aceste spese electorale, se lua poziție hotărâtă în congregații *în contra* lor, și se cerea *ștergerea din lege* a paragrafului care le admite. Pentru-că spesele acestea electorale, fie mari, fie mici, nu au altă mențiune decât propagarea *imoralității politice*.

S'a ținut cont poate — unde s'a ținut — de împrejurarea, că poate ca mâne poimâne am intra și noi în luptele electorale, am pași și noi pe terenul activității, prin urmare, zace în interesul nostru să cerem numai stabilirea taxelor minime, nu însă abandonarea lor deservită.

Greșită socoteală! Când vom intra noi în luptele electorale nu vom ave trebuință de spese electorale. Cel-ce cunoaște poporul nostru, știe prea bine, că cetățeanul român merge la urnă *din convingere și din însuflețire*, atunci când e vorba să aleagă pe ai sei! Eu cel puțin am deplină încredere în virtuțile alegătorilor români, cari la alegerile noastre din trecut plecau pe picioare de acasă, cu merinde pe câte trei zile în traistă, și nu se mișcau dela locul de alegere decât numai după isbânda raportată!

Și aceea ce au făcut alegătorii români în trecut, vor face și în viitor, totdeauna când îi va chema la luptă electorală glasul frunțașilor lor!

Pentru noi e deci irrelevant, dacă *taxele căraușiei* sunt mari sau mici în comitatul cutare și cutare. Mult mai îngrijitoare mi-se pare însă dispoziția luată în unele comitate, ca comunele să fie obligate a da candidaților de deputați trăsurile cerute. Și anume, din următorul motiv:

Se poate întâmpla, ca alegerile să fie puse pe zilele în cari oamenii nostri sunt mai mult ocupați cu economia câmpului, și la cererea candidatului de deputat vor fi siliți să-și interzică munea și să plece la locul de alegere, ca să facă stajaj omului guvernului.

Dar' se poate întâmpla și aceea, că într'un cerc electoral oare-care, curat românesc, își pune candidatura un trimis al guvernului, care afară de funcționarii publici nu are nici un aderent și nici un partizan în cerc. Pentru a seduce lumea, candidatul își va comanda însă din fiecare comună un anumit număr de trăsuri, ai căror proprietari soșiți la locul de alegere, auzind alaiul, musică și gălăgie, vor merge și ei ca spectatori să vadă *comedia*, ear' respectivul se va lăuda în fața țerei, că a fost ales cu *însuflețire* din partea *numeroșilor alegători — români*! Dar' se pot face și alte abuzuri, multe și grave, toate sub masca — *legalității*, căci legea însăși a deschis calea pe seama abuzurilor.

Eată de ce și în contra acestei dispoziții trebuie și trebuia să se iee poziție hotărâtă, precum în general combătut trebuia și trebuie să fie *întregul paragraf* din legea care deschide calea corupției la alegeri, — pentru-că tocmai prin dispozițiile luate în legea curială se periclitează *libertatea și curățenia* alegerilor! Noi n'avem trebuință de *spese electorale*, prin urmare nu le putem vota și nici nu le votăm!

Sibiu, 28 Oct. n.

Votul universal. Deputatul *Justh Gyula* a cerut în comisiunea financiară ca guvernul să se ocupe cu *ideea modificării legii electorale*, în direcțiunea, că dreptul electoral să fie lărgit, censul unitar, ear' *cercurile electorale împărțite de nou*, în mod mai just. A cerut chiar *declarațiune dela guvern*, dacă are de cuget să *prezenteze dietei* cât de curând un proiect de lege, basat pe *votul universal electoral*, cu votare secretă, făcând acasă, la comună, și cu o nouă împărțire de *cercuri electorale*? Ear' *prim-ministrul Szell* i'a răspuns, că în

introducerea votului universal la alegeri nu zace în interesul țerei. Cel-ce-l cere, păcătuiește în contra intereselor statutului maghiar. Cu ideea votării acasă, la comună, se va ocupa guvernul. O nouă arondare a cercurilor electorale nu se impune, pentru-că aceleași motive cari au determinat împărțirea cercurilor la 1848, există și astăzi. Corecturi e aplicat guvernul să facă în legea electorală, dar schimbări radicale — nu! Sânt prețioase declarațiunile lui Szell, ministrul „legii, dreptului și al dreptății” și luăm act de ele!

Statificarea administrației. Încă o declarație însemnată, eșită din gura șefului guvernului unguresc. Prim-ministrul Szell a spus-o, în fața comisiunii financiare, că *statificarea administrației*, — punct de program cu care făceau paradă guvernele de mai nainte, — va fi luată dela ordinea zilei, pentru-că *astăzi* îi trebuie guvernului un om *întreg* la resortul *internelor*. El, Szell, e pentru statificare; deși lucrul principal e o administrație bună, onestă și grabnică, ear' aceea, că funcționarii administrativi sunt *numiți* sau *aleși* vine pe al doilea plan. S'au adunat datele necesare și stau gata și unele proiecte de legi în ministerul de interne, dar' acelea vor fi date *astăzi publicității* ca să-și spună părerea și *opiniunea publică* asupra lor, după-ce apoi vor fi modificate, dacă va cere trebuința, și în urmă prezentate dietei spre votare. Earăși știm ceva nou. Administrația nu se poate îndrepta din motivul, că guvernul n'are om *întreg* la interne. Și asta o spune Szell, prim-ministrul ungar, care ține portofoliul — *internelor*!

Din reichsrath. În reichsrath-ul austriac se continuă discuția asupra programului guvernului, cu multă *animăție*, dar' cu mai puține scandaluri ca la început. În una din ședințele din urmă a vorbit și vicepreședintele *Lepul*, declarând în numele clubului *parlamentar român*, că *Românii din reichsrath sunt conduși de două principii: deplina autonomie a regatelor și fărâșirea din monarhie și deplina egală îndreptățire a popoarelor Austriei*. *Românii bucovineni vor judeca guvernul după fapte nu după vorbe și-l vor sprigini în nisuițele sale de a crea stări normale parlamentare*.

Porțile-de-fer. Chestia taxelor cerute din partea Maghiarilor pentru trecerea vaselor, prin *Porțile-de-fer* a format obiect de interelare în ședința de Joi a reichsrath-ului austriac. Deputatul *Lecher* a accentuat că *tarifa* Maghiarilor e *păgubitoare* intereselor Austriei și îi împiedecă navigațiunea. Afară de aceasta, mandatul pentru regularea Porților-de-fer nu l'au primit Maghiarii dela Europa, ci — Austro-Ungaria; prin urmare, dacă Maghiarii comit acte de necuviință față de străinătate, pretinzând taxe esorbitante pentru trecerea prin Porțile-de-fer, răspunderea morală cade și asupra Austriei; de aceea cere lămuriri dela guvern, care e punctul seu de vedere în chestia aceasta? Ministrul de comerț va răspunde în curând.

Delegațiunile. Alegerea delegațiunilor nu se va face decât abia după publicarea *rescriptului* prin care Monarhul convoacă delegațiunile. E o *prestiune indirectă* măsura luată, că *reichsrath-ul austriac* se nu pună *pedică funcționării delegațiunilor*, prin aceea că nu face alegerea lor. Căci dacă ar împedeca alegerea, s'ar opune *rescriptului* Monarhului.

Și dacă totuși se va opune??

Dela frați la frați.

Ziarele italiene continuă a se ocupa cu multă simpatie de dl V. A. Urechia, conducătorul delegațiunii române la Roma „Fanfulla”, „Messaggero”, „Popolo Romano”, „L'Italie” publică cuvinte de mulțumire trimise lor de dl V. A. Urechia, la plecarea sa din Roma.

Eată ce zice „Il Messaggero”:

„Ieri la 11 și 10 a plecat spre București senatorul V. Vasile A. Urechia, fost ministru al instrucțiunii publice în România.

„Dl Urechia mișcat de afectuoasă primire de i-s'a făcut la Roma, ne asigură că va conserva de ea o amintire neștersă, împărtășită de sigur de întreaga românie.

„Popolo Romano” dela 24 Octomvrie scrie:

„Senatorul Urechia. Ilustrul Român a plecat aseară via Viena, unde merge că să se cureze de o indispozițiune de care suferă de câțva timp.

„El a venit să ne salute cu curtenire și ne-a rugat să aducem mulțumirile lui autorităților, presei și poporului din Roma pentru primirea simpatică și afectuoasă făcută fraților nostri români.

„Noi salutând pe ilustrul bărbat, fost ministru de instrucțiune publică în țeara sa, îi urăm grabnică însănătoșare și să continue opera generoasă și patriotică de a face iubită țeara noastră de Români.

„L'Italie” dela 24 Octomvrie încă scrie:

„Domnul V. A. Urechia, fost ministru și delegat al Românilor se depună coroana de bronz la picioarele coloanei lui Traian, părăsind Roma ca să se întoarne la București, își făc o datorie de a mulțumi dlui director al jurnalului „L'Italie” pentru primirea într-adevăr sinceră și afectuoasă ce a binevoit să facă Românilor și României, în tot timpul aflării lor la Roma.

„Aceleași mulțumiri pentru autorități, cetățeni și mai ales pentru presa întreagă, care a fost, în această împrejurare, cu adevărat binevoitoare și de o mare afecțiune și amicie pentru Români și pentru România.

— La plecarea din gara dela Roma, dl Urechia a fost salutat de numeroși filoromâni.

— Pe lângă fotografiile oficiale așa zicând, făcute la Forum-Trajani, la sârbarea depunerii coroanei de bronz, au mai luat numeroase vederi instantanate profesorul Dr. Varda. Acest distins publicist a reprodus câteva din ele în „Illustrazione Italiana” dela Milano și a combinat un admirabil album, din care a oferit câte unul M. S. Reginei Elisabeta și dlor Urechia și Tocilescu. Aceste albume nefind în comerț au o mare valoare.

Amicus.

Polemice în jurul autonomiei.

Articolul lui Dr. Vaida.

Turda, Octomvrie 1899.

Pentru-că să previn dintru început orice obiecțiune din partea aceloră, cari luându-se după zicala „non quid sed quis” ar încerca să-mi discute dreptul de a mă pronunța în materia aceasta, voiu premitte cele două motive principale cari m'au îndemnat să iau cuvântul și cari totodată îmi vor servi de legitimare cel puțin în fața publicului mare.

Motivul prim e identitatea perfectă a vederilor mele cu ale stimatului amic Vaida, asupra punctului din care trebuie privită chestia autonomiei catolice, — cel puțin din partea laicilor, — și acesta e momentul *pur național românesc*. Privită din punctul acesta de vedere ea se ridică peste importanța unei chestiuni confesionale, și ia dimensiunea unei întrebări de viață pentru o jumătate din cele trei milioane de Români din patrie, ear' în mod mijlocit, grație importanței sale naționale și pentru cealaltă Români din cealaltă confesiune. Al doilea motiv e de natură mai subiectivă și consistă în împrejurarea, că cuventul bărbătesc și verde românesc al colegului Vaida a fost oare-cum un echou al unei întregi generațiuni, a generațiunii tinere, care vede în Dr. Vaida pe unul dintre cei mai buni și mai bravi ai sei, cu a căruia păreri se identifică de sigur și de astă-dată toată tinerimea română fără deosebire de confesiune.

În vreme-ce însă articolul din chestiune, dictat de un sentiment intransi-

*) Dl Urechia pe cărțile sale de vizită n'a pus nici măcar titlul de fost senator, necum cel de „senator”, dar' toți bărbații de valoare din Roma nu admit că unui bărbat ca dl Urechia, să i-se fie luat îndrăcit acest titlu bine meritat de el. — Red.

gent și și puternic românesc, a stîrnit o adevărată însuflețire în sinul tinerimei și în cele mai multe cercuri ale inteligenței laice, pe atunci el a fost primit cu oare-care dispreț din partea unor cercuri bisericicești și autorului i-s'a discutat brevier competența de a se pronunța în materie, ba s'au găsit hiperzeleși cari l'au numit „arogant”, „francmason” și câte toate, cari denotă o minimală pricepere pentru ceea-ce va să zică respectarea libertății de părerii și convingeri.

Scopul acestui articol nu e să apăr pe Dr. Vaida, din simplul motiv că dînsul n'are lipsă de apărarea mea și a nimănui, ci e să militez *principiul* prezentat prin acel articol, principiu care este al unei întregi generațiuni, a generațiunii tinere. Și când în persoana lui Dr. Vaida vedem combătându-se principiul acesta, atunci cel de un cuget și simțire avem *dreptul și datorința* să ne ridicăm glasul de protest.

Sînt un tîner român, din întîmplare gr.-oriental, dar' care în urma tradițiilor moștenite și a creșterii de care m'am împărtășit, m'am învățat de mic a nu cunoaște nici o stavilă între cele două confesiuni surori românești.

Le-am privit întotdeauna pe amîndouă oare-cum ca ale mele, m'am însuflețit de faptele românești ce le-am văzut servindu-le ori-care din ele și am condamnat fără preocupare ceea-ce a fost rău în ori-care parte. Cînosura și principiul conducător mi-a fost exclusiv momentul național.

Acestea servească-mi drept legitimize. În meritul chestiunii fie-mi permis să fac unele observări față de învinovățirea gravă ce s'a adus tineretului, că nu am ave convingere religioasă pozitivă, ca să citez, că: „Nu credem nici în adevărurile religioase profesate de uniți, nici în cele profesate de neuniți. Cu un cuvent nu stăm pe baza creștinismului pozitiv”.

Acusa aceasta, dacă nu e chiar de rea credință, e cel puțin neîntemeiată. Atăta este în lucru, că tinerimea nu se mai însuflețește azi pentru subtilități dogmatice, nu mai vede cu ochi buni nesfîrșitele pițigăituri confesionale ale redactorilor foilor bisericicești. Dar' că aceasta încă nu înseamnă „*francmasonism*” și „*ateism*”, aceasta o știu mai bine ce-i cari susțin astfel de insanații.

De aci până la ateism e o distanță tot atât de mare ca și dela sociologul care se ocupă bună-oraă cu cauzele și mijloacele de sanare a pauperismului social și până la socialistul sau comunistul care joară pe Marx și Lassalle.

Nu! Tinerimea română nu s'a învrednicit de atari acuze. Numai cât se nu se treacă cu vederea, că toată creșterea tinerimei e ținută în direcție națională. Iubirea de neam, idealul național a absorbit inimile tinere și toate celelalte instituțiuni le privește numai prin prisma aceasta.

Așa sînt timpurile. Principiul de naționalitate e principiul conducător și vivificator al veacului și apoi se nu uităm zisele lui Miron Costin: „că nu stau vremile sub căma omului, ci bietul om sub vreme”.

Ținem și noi la biserică, la legea noastră românească, dar' numai *întrucât ea e românească și până-cînd e românească*.

Sîntem convinși că biserică ne-a fost scutul de veacuri a naționalității noastre și este și azi și pentru aceea ținem la ea și sîntem gata să ne jertfim pentru ea. De aceea e neadeverată plângerea unui preot gr.-cat. în coloanele „Unirei”, că laici nu se interesează de soarta bisericii. D-lui se vede că uită, că abstrăgînd dela gr.-or, unde nu mai încapă discuție în direcția aceasta, dar' și la frații gr.-cat. laicii au fost cari au inițiat și condus conferința din 1897 ținută la Cluj și foile politice și prin ele publicul laic urmărește zi de zi cu deosebit interes toate afacerile bisericicești, din ceea-ce tocmai nu am putut conchide, că în cas de grea cumpănă laicii și în special tinerimea nu s'ar espune pentru biserică lor națională.

O și mai nedreaptă obiecțiune ce i-se face dlui Dr. Vaida și în consecință grupului întreg a căror vederi le esprime articolul d-lui e, că în detrimentul cauzei comune el pledează pe lângă lozincă „Los von Rom” inventată de Germanii din Austria în frunte cu „gălăgiosul” Wolf.

Răspunsul meu este: „*Si duo faciunt idem non est idem*”. Conced, ca lozincă aceasta în Austria, să aibă în sine o bună dosă de „francmasonism” sau „protestantism”.

Dar' e deosebire ca între cer și pământ între aceasta și între ceea-ce înseamnă ea pentru noi.

La noi »Los von Rom« e ultima ratio a unui popor adus la desperare, e țipetul disperat al celui cărui »i-se răpesc« ceea-ce a avut mai scump, independența bisericească națională. O seamă de scriitori de științe de stat recunosc dreptul revoluției ca cel din urmă și inalienabil mijloc de apărare al unui popor, cărui »i-se răpesc« drepturile politice și e subjugat de un regim despotice. Ei bine, cam așa ceva e și »Los von Rom« rostit de buze românești.

Tinerimea nu are chemarea de a provoca acum la începutul veacului al XX-lea mișcări confesionale, n'are timp și voie pentru propagandă de unificare confesională. Dar' are dreptul să facă atenție pe cei-ce ar putea să atace drepturile sancționate ale unei biserice naționale, să le pună în perspectivă acest ultim remediu, ultima armă a celui pe care toți l-au părăsit.

Da, e bine să știe episcopatul catolic și guvernul ungureș, care a trecut așa de ușor și așa de cinic peste justele pretențiuni ale bisericești autonome gr-cat. espuse prin graiul bravelor arhieriei, că va fi scump prețul contopirii »de nobis sine nobis« în organismul autonomiei catolice.

Nu mai acesta este și poate fi înțelesul declarațiilor lui Dr. Vaida și că astfel interpretate le va subscrie ori-când nu numai toată tinerimea, dar' și cea mai mare parte a inteligenței, laicii, despre aceasta nu mai încapă îndoială.

Drept încheiere fie-mi permis să răspund încă la o obiecțiune de natură mai mult personală, ce i-s-a făcut dlui Dr. Vaida și prin el celor de un cuget cu el. E vorba de corespondența părintelui G. Hubic, în care după-ce ne ia la refec pentru cutezanță de a ne pronunța în materie monopolizată, zice între altele, că dl Vaida »poate fi vestit medic, dar' slab teolog«.

E prea mult ce pretinde dl Hubic dela tinerime, nu-i destul că vrem să fim buni juristi, sau medici, sau filosofi; mai pe lângă aceea fiecare din noi vrea să fie și este bun Român și bun creștin, mai pretinde să fim și buni teologi.

Pentru-că atâta imi concede dl Hubic, că a fi bun teolog nu e totdeauna identic cu a fi bun Român și bun creștin.

Precum am zis mai sus, principiile noastre confesionale sunt îmbinate și condiționate de cele naționale, ceea-ce ne îndeamnă ca argumentele pentru corectitudinea lor să nu le căutăm în Seneca sau în cărțile bisericești, pe cari din urmă nu le prea cunoaștem, ci în istoria și în literatura poporului român. Și aici vom găsi nu unul, ci zeci de bărbai cu nume mari, pe cari i-am putea cita pentru adevărarea principiilor noastre.

Mă voiu mărgini însă numai la părerea alor două figuri mari din trecutul nostru. Una e a marelui S. Bărnuțiu, a oratorului de pe »Câmpul libertății«. Scurtimea, spațiul și timpul nu-mi permite să citez verbal părerea acestui bărbat. Îndrum însă pe dl G. Hubic și pe toți de-o părere cu d-lui, să cetească cu atențiune partea aceea a vorbirii, care se ocupă cu unirea Românilor cu Roma. O va afla în istoria lui Papiu Ilarian, tomul II, pagina 322—328.

Părerea celui din urmă fiind mai scurtă, o voi cita verbal. Sunt cuvinte plastice ale nemuritorului fabulist Cichindeal, care zice:

»Nu e aicia nici grec sau latin, unit sau neunit, ci numai Român, sfîșenia nu stă în port și în barbe lungi«....
Valer Moldovan,
cand. de avocat.

Revista ziarelor.

„Gazeta Transilvaniei“ tratează despre partidele austriace și guvernul, relevând poziția expectativă a Românilor.

„Epoca“ continuă a se ocupa de presa comercială.

„Dreptatea“ apără pe dl ministru Fleva de atacurile »Voinei Naționale«.

„Universul“ revine asupra propunerii sale de a se înființa loterii de stat, și o găsește foarte bună.

„Opinia“ (Iasi) se ocupă de chestiunea epidemiei de granuloasă în armată.

Revista esternă.

Răsboiul în Africa-sudică.

În Natal.

Două știri sunt azi mai de importanță din Natal: una, că Burii au luat în captivitate 9 ofițeri și 200 de husari englezi și a doua, că generalul Yule a sosit cu trupele sale în Ladysmith. Ambele știri se confirmă oficial.

Ofițerii și husarii englezi au fost încunjuți și prinși după lupta a doua dela Glencoe. Ei au fost transportați la Pretoria, unde sunt tratați bine; ofițerii, după-ce au promis pe cuvânt că nu vor încerca a părăsi orașul, au fost lăsați liberi.

Generalul Yule n'a putut să apere cu forțele, de cari dispunea, Dundee și Glencoe. A înștiințat despre aceasta comanda din Ladysmith prin un curier, de unde a primit ordinul, că numai decât să se retragă. Retragerea însă n'a putut-o face decât cu un mare încunjur, astfel, că în 25 l. c. a sosit la Ladysmith, dar cu trupele rupte de osteneală.

În Ladysmith au mai sosit forțe ajutoare din capitala Natalului, Pietermaritzburg, trupe pedestre și cavalerie, Burii se apropie din toate părțile spre acest oraș și îl încunjură. Tot mai verosimil este, că aici se va întâmpla lupta decisivă.

Dela granița vestică se confirmă știrea, că generalul Kronje a început bombardarea orașului Mafeking. Înainte de a începe bombardarea, s'a dat timp ca femeile și băieții să se depărteze.

Diverse.

În parlamentul din Londra a făcut mare senzație constatarea, că White a primit știrea despre moartea lui Symons dela Joubert, din Dundee. Adeca generalul Yule a lăsat și pe Symons în Dundee, dimpreună cu alți răniți, ceea-ce dovedește, că »retragerea« lui a fost o fugă cum se cade.

Din Londra se anunță, că s'a dat ordin de mobilizare pentru flota de rezervă. Nu se știe, ce scop are mobilizarea.

Din Cair se depeșează, că Englezii au sistat operațiunile de răsboi contra califului și Kitchener a fost rechemat; el va fi trimis în Africa-sudică, îndreptându-i-se comanda supremă.

Chestiuni școlare.

O întrebare serioasă.

Să treacă învățătorii noștri dela școalele confesionale la școalele comunale ori de stat?

Estă o întrebare serioasă, care suntem siliți a o pune, după-ce vedem că unii învățători de ai noștri iau frunza în buză și trec dela școalele confesionale la cele ale statului, ori la cele comunale.

Și nu-i glumă, trec mereu, azi unul, mâine altul, dar' trec, fără a-și da seamă de ceea-ce fac.

Și oare de ce trec?

Să vă spun eu, că eu știu bine, mult mai bine poate decât mulți din cei-ce trec.

Unii din învățătorii noștri se ved în școluțele noastre, nu chiar atât de pompoase ca cele ale statului, singuri ca cucul; ved că nu prea se interesează comitetele școlare de cele trebuincioase; ved că nu prea au lemne în frigul iernei; ved că școlarii nu au cărțile și reușitele trebuincioase; ved că și plătuțele le scot cam cu firăita și — despezează, își ursec zilele. Dar' atunci vine domnul inspector de școale cel regesc ungureș, prinde a vorbi ungurește și de vede că învățătorul vorbește bine această limbă, dau la tîrg: — Domnule învățător, zice inspectorul, par'că nu prea bine-ți merg trebile aci; par'că nu prea poți face progrese, oare ce ar fi cauza? Spune-mi, se emandă, ce se poate.

Și învățătorul i-se jeluște că uite așa și așa stau trebile; se escusă, săracul, că nu le poartă vina că afacerile școlare merg cum merg, ci autoritățile școlare, cari nu se interesează de școală.

Din aceste puține vorbe numai decât vede inspectorul, cu cine are de lucru, și prinde a-l încuraja mai departe;

— E rău, domnule învățător, dar noi vom face să fie bine. Uite, d-ta știi bine ungurește, fă ce-i face aci până la finea anului, atunci îți dau post la o școală de ale mele.

Lucrul e început. Învățătorul trage anul cum îl trage și la examen — dacă nu mai curdă — merge la Maria Sa dl inspector și-i spune că-i gata a primi postul promis. Și peste câteva zile cetim în »Néptanikok Lapja« că N. N. e numit învățător la școala comună (ori de stat) din N. Acela-i pierdut pentru noi!

Sînt apoi unii cari în adevăr lipse nu duc la școalele noastre confesionale ei, părăndu-li-se că ar fi domni mai mari de ar fi dascăli de stat ori comunali, pășesc dela noi și trec acolo.

Aceste sînt așa.

Dar' oare bine fac ori ba, cei-ce fac așa?

Dacă, repetez: dacă ar fi drept și dreptate după-cum zice legea că trebuie să fie, atunci nu ar avé nime de zis nimic; atunci ori-care învățător ni-ar fi egal de este la o școală confesională, ori la una comună ori de stat. Că legea zice că pruncii au să se instrueze în limba maternă, va să zică: Români, în limba română. Atunci, în toate comunele românești, ori de au ele școale confesionale, ori de au de stat ori comunale, românește s'ar propune și nu numai nu am avé nimic contra mergei învățătorilor noștri la acele școale, dar' ne-am chiar bucura, ca să nu fie siliți inspectorii a pune dascăli străini, la copii români.

Dar' nu-i așa.

Îndată-ce școala e de stat, ori comună, limba de propunere în ea este cea maghiară, ori care ar fi limba maternă a elevilor. În astfel de școale apoi și sînt aplicați căți Sécui, Jidani, Unguri, Români (ungurisați) toți; numai Români curăți — ba.

Trecînd dar' învățătorul român dela o școală confesională la alta de stat, s'a gîtat cu el să mai vorbească în școală românește, să mai cînte românește; se face el însuși maghiarisorul copilor de Român; la biserică nu-i duce, cruce nu-și mai face la începerea și sfîrșirea lecțiunilor, ci zice cu ei o rugăciune interconfesională și internațională și cîntă câte o cântare patriotică ungurească.

Dar' atîta nu e destul. Un an doi ține pe învățătorul român acolo, apoi îl transferează undeva în Ungaria ori colo printre Slovaci, să mai maghiarizeze și pe aceia, »pe calea cea mai oablă«.

Atunci apoi îi pare rău de patria sa, de prietenii sei, de neamurile sale... dar' e târziu, ori merge, ori e scos din oficiu, de nu cumva se poate pensiona, cu o pensiuie cât de mică.

Astfel stînd lucrurile, judece chiar și cel mai necăjit învățător de al nostru, de-i bine să treacă dela școalele noastre confesionale ori ba?

Nu treacă, ci lucreze cu sfințenie în școala, unde-i aplicat; pună-se în înțelegere cu preotul, protopopul și cu fruntașii poporului și-i creeze acolo zile plăcute. Rabde un an doi și lucreze dela inimă, că poporul nostru n'are inimă de peatră, să nu ușureze traiul unui om ce muncește pentru fiii lui din tot sufletul se și din toată virtutea sa; nu-i atît de impetrit, să nu dea cărți copilului, când vede că acela învață ceva.

R.

Conferența învățătorilor din districtul Sibiului.

Ieri, Vineri, la orele 8 s'a ținut a doua ședință. În această ședință s'a cetit două instructive teme, una de dl Dumitru Lăpădat și alta de Toma Măhăra.

Di Măhăra se ocupă cu chestiunea premiei școlarii. Arată păreri pedagogici moderni, precum și modalitățile și mijloacele prin cari să se facă premieriile în școalele noastre. Se constată că dl Măhăra a lucrat cu mare diligență și astfel s'a achitat pe deplin de însărcinarea primită. Tema se alătură la protocol, autorului i-se exprimă mulțumită protocolară.

O discuție mai lungă s'a încins asupra lucrării dlui Lăpădat. D-sa cu multe cunoștințe în cauză arată rînd pe rînd toate defectele obvenite și constatate referitor la materialul de învățămînt ce are să se propună în școalele noastre, după-cum e prevăzut în »Normativul școlar« din 1881.

Autoritățile noastre școlare superioare spre a pute compune un nou plan de învățămînt, au avut salutara și fericita idee de a consulta în această materie pe cei mai competenți factori, pe învățători. Acesta este primul cas, când la compunerea unei legi școlare așa zicînd se cer și păreriile celor chemați în rîndul prim a executa această lege.

Di Lăpădat basat pe cunoștințele câștigate în practică își face rînd pe rînd la fiecare obiect de învățămînt observările, precum și defectele planului vechiu de învățămînt.

Conferența le găsește juste și își exprimă dorința, că autoritățile superioare

la compunerea noului plan să țină cont de aceste observări. Cu acestea ședința a doua se încheie. Învățătorii merg în corpore la espșiția de poame.

După amezai la 3 ore se ține ultima ședință. În aceasta dl S. Făgărășan referă asupra temei lucrate de dl Mosora, care a fost încredințată d-sale spre apreciere. Atât d-sa, cât și alți domni cari au luat cuvîntul asupra acestei teme, au declarat-o de deplin succasă.

După-ce se alege o comisiune de trei, care va avé să aleagă temele ce au să se pertracteze în conferența anului viitor și după-ce se încredințează dl A. Galea a prezenta un elaborat în scris asupra temei: »Chestiunea esamenelor finale în școalele populare«, dl comisar consist. Dr. V. Bologna prin frumose și calde cuvinte declară de încheiată sesiunea actuală. Di D. Lăpădat mulțumește în numele învățătorilor dlui comisar pentru înțeleapta conducere a acestei conferențe, urîndu-i mulți ani fericiti.

Raportor.

Cronica zilei.

Sibiu, 28 Oct. n.

Memento 22—29 Octomvrie: Espșiția de poame a Reuniunii agricole rom. în Sibiu.

29 Octomvrie: Reuniunea femeilor române gr-cat. din Blaj, adun. gen. în Blaj. — Reun. inv. gr-cat. din vicariatul Făgărășului, adun. gen. în Beșimbac.

30 Octomvrie: Adun. de controlă a gloșărilor cetățeni ai Sibiului.

30—31 Octomvrie: Desp. reun. cerc. a inv. dela școalele conf. gr-or. din inspectoratul Tenopolei, adun. de toamnă în Moroda.

31 Octomvrie: Alegeri congresuale pentru deputații mirenii din arhiepiscopie. — Adun. de controlă a gloșărilor străini, domiciliati în Sibiu.

Fondul de dispoziție. O de-stăinuire interesantă găsim în primul de azi al lui »Budapesti Hirlap«. Fîind vorba de întrebările adresate guvernului în comisiunea financiară, că ce face cu fondul de dispoziție, — li-se spune curiosilor, că mai bine făceau dacă înrebau »de mai este ceva din fondul de dispoziție al anului viitor, sau l-a consumat și amanetat întreg guvernul de mai nainte?« Va să zică, a făcut și guvernul lui Bánffy aceea ce a făcut și guvernul decedat al unui stat vecin; a păpat înainte fondul de dispoziție. Bună chiverniseală — patriotică!

Regele Alesandru al Sîrbiei a plecat aseară în străinătate, însoțit de adjutantul Solarovitch, colonelul Rașit, mareșal de curte, secretarul Velicovici, medicul Dr. Michel și alți ofițeri de curte. Azi a sosit la Viena, de unde după petrecere de câteva zile va pleca la Arco, Meran și în urmă la Riviera, petrecînd acolo trei săptămîni. La reîntoarcere se va opri earăși la Viena pe câteva zile.

Necrolog. În 24 Octomvrie a răposat evlaviosul creștin din Zervești Ioan Vlad, în vîrstă de 80 ani. Înmemntarea s'a făcut cu toată pompa cununită, luînd parte public numeros. Părintele Ioan Jucos a rostit o cuvîntare funebrelă potrivită, arătînd între altele, că templu sf. bisericii s'a zugrăvit cu cheltuiala răposatului.

FOIȚA „TRIBUNEI“.

ISPITA.

De B. Hervi.

Elegantul dormitor se prefăcu în odaie de bolnav. Perdelele erau lăstate în jos, lampa acoperită. Covearele groase absorbiau cu totul sunetul pașilor; nu se auzia decât orolul ticăind încet pe marginea căminului și în întreaga odaie se răspîndia un miros de parfum și medicină.

Ușa odăiei laterale se deschise și intră un tînr, frumos, svelt, întrebînd încet:

— Doarme?

Sora Cecilia merse înaintea lui.

— Da, dle baron, de o oră doarme liniștită. O să avem earăși o noapte bună.

— Ah! te rog nu intra, ai conturba-o.

— zise ea și urmă pe baron în odaia de-alături, închizînd ușa după sine.

— Ce palidă ești, soro Cecilio, cât sînt de confundată frumosi-ți ochi albaștri. Nici nu mă mir, de patru săptămîni veghezi ziua și noaptea.

— Nu, dle baron, deja de mult nu stau decât ziua; noaptea mă duc acasă.

— Totuși trebuie să te recreezi, eu nu pot privi asta mai departe, — dar' nu te uita în continuu spre dormitor, mama sună dacă are lipsă de ceva și cameriera încă e la îndemînă. Trebuie să ai odihnă.

Așa, șezi pe fotelul acesta, razimă-ți frumosul cap și pe urmă te rog împlinește-mi o rugare... da? Te rog ia-ți pe un moment jos camilafca aceea

care te face urîtă. Ah ce frumos pîr blond ai și cât e de sucit, par'că ar fi o sfoară de aur, despletit te-ar înfășura ca o manta. — Ochii frumosului și ușuraticului tînr priviau fînt la fata a cărei frumusețe și grație nu le puteau ascunde de tot vestimintele de călugăriță.

— Eu nu pot înțelege cum ai putut lua asupra-ți datorințele așa grele — și totuși ce fericire pentru mine: cine știe altcum te-aș fi cunoscut vre-odată.

— Doamna baronesă a fost foarte bolnavă, — zise tînră călugăriță într'un ton reproșant.

— Da, dar' har Dlui nu a fost pericol, sorioră. D-ta însă ai fost față de mine în continuu severă și respingătoare. Dintăiu m'ai spăriaț, după aceea te-am compătimit, căci mama te năcăja mult, dar' în urmă i-ai cîștigat toată iubirea. Da, scumpă Cecilio, noi amîndoi te iubim, mama și fiul, spune o simțești?

Se apropiă de tînră călugăriță, cerea să-i prindă mîinile, dar' ea i-le strînsese tremurînd. Capul îi ardea și inima-i bătea cu putere.

— Cecilio dragă!

Călugărița se sculă repede, își netezi părul, își puse camilafca pe cap, și fugi spre ușă. Dar' baronul ajunsese mai iute, se răzîmă de ușă și îi închise drumul.

— Nu te duce, ai trezi pe mama și ai spăria-o. Rămîi aicia, dragă Cecilio și ascultă-mă ce vreau să-ți spun.

Priveste la stradă ce lung șir de trăsuri: fiecare se grăbește să-și petreacă. Vis-à-vis în noua sală de dans, va fi ultimul bal mascat. Și d-ta trebuie să te distrezi, trebuie să vii la alte cugete. Tînera d-tale se nu aibă drepturi și în viața d-tale se nu ai o singură zi

de sărbătoare? Nu simți dorul de a-ți petrece, de a fi fericită?

Un suspin adînc fu răspunsul ei, petreceri, bucurie, — două lacrimi ferbinți se rostogoliră pe fața ei. Vieța i-a fost totdeauna plină de gînduri, lip-suri și muncă.

— Nu se poate, — răspunse ea, așa trebuie să fie.

— De ce nu se poate, Cecilio, trebuie numai să vrei și toate se pot schimba. Aruncă-ți hainele astea uricioase. Mi-ar plăce să te ved în haine deschise, splendidă, strălucitoare, cu brațele și umerii goi.

Cum sunau cuvintele acestea în urechile sîrmane călugărițe, cât de slabă se simțea și cum i-se furisau sentimente noue în inima-i tînră.

Nime nu i-a vorbit încă așa, în tonul acesta gingaș, rugător.

Și pe urmă îi spăi mai departe despre strălucitul bal mascat, care se începe chiar acum, și unde mascați ar pute petrece câteva ore atât de fericite fără să-i cunoască cineva.

— Lasă-mă pentru Dumnezeu. Asta s'ar ști îndată-ce nu m'aș întoarce la timp în mănăstire.

— Vom zice că trebuie să rămîi aicia peste noapte. Ah, m'am gîndit deja la toate. Nu-ți scutura așa energie capul, nu-ți poți închipui cât m'am bucurat deja mai nainte de seara asta. Jos la portarul, care ne e om credincios, sînt deja toate pregătite de ce ai avé lipsă.

Nu mai hesita. Dă-mi mîna și promite-mi că te vei îmbrăca și peste două ore te aștept în antreul balului.

Tînră călugăriță rămase singură și sta încă tot într'un loc și se uita la stradă.

Până-cînd fusese baronul acolo, era ca și sub farmecul lui, dar' acum, singură, începuse să cumpenească lucrul.

Să cuteze? E iertat? N'ar fi asta o ușurătate grozavă, să asculte de vorbele seducătoare ale unui tînr, vorbe de cari nu i-a mai spus nimenea nici-odată. Dar' oare ea nu ar avé dreptul să fie fericită și să se bucure? Cât de tristă i-a fost copilăria, juneța, abia o ajunsese câte o rază de soare. Ar fi oare călcarea datorințelor ca să-și petreacă și ea, cel puțin odată în viață? Cugetîndu-se la astea intră încet în odaia baronesei. Doamna respira liniștită și suridea în somn, sigur visează de fiul ei, singura ființă pe care o adora și care îi era unicul gînd.

Sora eși încet din odaie; abia trecuse o jumătate de oră de cînd se duse baronul. Mai avea timp destul pentru pregătire, se simțea obosită și se așeză din nou în fotel ca să se odihnească puțin. Se cugeta mereu la vorbele dulci și seducătoare ale baronului. I-se părea că aude muzica, se vede îmbrăcîndu-se în odaia portăresei, aude cum o admiră, pe urmă se pare că e în trăsura, se vede pîșind în bal, a cărui splendoare o orbește; vede apropiindu-se o figură elegantă mascată, simte cum o conduce prin mulțime, pe urmă îi cuprinde mijlocul; se învîrtesc într'un vals nebun, amețitor.

Săngele îi ferbe și capul îi amețește; începe să strige și geme...

Deodată aude sunînd și pare-că aude strigîndu-o pe nume.

— Cecilio, Cecilio.

Unde e și ce s'a întîmplat cu ea. A dispărut visul, nu mai vede sala împodobită, nu aude muzica dulce seducătoare și nu e îmbrăcată în haine splen-

dide mascată: orolul bate 12 și în jurul ei e tăcere adîncă.

— Ah, — oftă ușurată și respira ca-și-cînd ar fi scăpat de ceva greu.

— Am visat, am visat numai, Doamne mulțumescu-ți! ah cât de grozav a fost.

Se sculă de pe scaun, privirea-i alunecă pe sine și își netezi cu iuțime hainele mohorîte de călugăriță... eacă aude strigînd: Cecilio!

— Alergă la patul bolnavei.

— În fine ai venit, dragă soră. Dă-mi te rog mîna. Nu ai auzit mai nainte strigate nădușite, pe urmă un gemet dureros?

Cecilia linișți pe bolnavă și rămase lângă patul ei.

Dimineața intră baronul, sărută mîna mamei și-i puse întrebările îndatinate. Se uita palid și rău dispus în jur și pare-că căuta pe cineva cu ochii.

— Singură? — întrebă pe mamă-sa.

— Chiar acum a eșit să-mi aducă supă.

Îndată se deschise ușa; sora cu haine sure apărî în odaie și salută rece pe tînrul baron.

Mirarea, groaza și amăgirea se oglindea în fața lui. Se întoarse îndată cătră mamă-sa. Asta e altă călugăriță, urîtă, cu fața severă aproape ascetică; nu e figura dulce, placută a Cecilioi.

— De cînd mamă și de ce?

— Nu știu, fiul meu, și pe mine numai adinea-ori m'a surprins.

— Pentru-ce? — întrebă baronul din nou și se uita mînios la sora cea nouă.

Asta îl înțelege îndată, puse cu grije supă pe mîșuța de lîngă pat. Tînrul baron nu-și putea ascunde nedumerirea.

— Nicolau Pop, preot gr-catolic în Lugierd, a încetat din viață la 19 Octomvrie st. n. a. la 11 ore din noapte după un morb scurt, dar greu, în etate de 63 ani, în al 40-lea an al fericii sale căsătorii. Îl deplâng: soția Maria Pop n. Moldovan; fiii și fiicele: Iuliu Pop, preot; Valeria Pop m. Pop, Regina Pop m. Moga, și numeroase rudeni.

Kruger și familia sa. Președintele Transvaalului Pavel Kruger este în vîrstă de 74 de ani, dar cu toate acestea este așa de viguros, încât, după-cum vestese depeșele, s'a dus în tabăra Burilor și dimpreună cu Joubert dirigează operațiunile armatei.

Bătrânul Kruger duce o viață foarte regulată și e foarte activ. Se scoală dimineața la 5 oare, la șese asistă la serviciul divin, apoi resoalvă acte oficiale până la 9 ore, când de obicei se întrunește în ședință Folkraadul (parlamentul). Kruger se ocupă de obicei cu afacerile publice până la 4 ore din zi, când se retrage în cercul familiei sale.

Kruger are familie mare. E însurat a doua oară. Nevasta lui e modestă, activă și mamă foarte îngrijitoare. Kruger a avut 16 copii, dintre cari sînt în viață 11 și are o mulțime de nepoți, din cari 50 sînt înrolați în oaste.

Emile de Laveleye, celebrul etnolog și sociolog, laudă foarte mult în „Revue de deux Mondes”, din Paris, pe Românii din Balcani, special din Bosnia.

Di V. A. Urechă care petrece încă în Viena, reținut de o indispoziție, a adresat ziarului „N. Freie Presse” o scrisoare de rectificare a știrilor ce acest ziar a publicat dela congresul orientalistilor din Roma. Di Urechă ni-a trimis în traducere întreaga scrisoare, și regretăm că primindu-o prea tîrziu pentru azi nu o putem da întregă. Di Urechă arată pe larg cum stă chestiunea cu congresul viitor, și de ce nu s'a ales Bucureștii ca sediu, sau mai bine de ce România n'au propus să se țină în București.

Post de notar. Dela pretura din Vêrșet este scris concurs pentru ocuparea postului de notar comunal în Vlăcovăț, dotat cu salariu de 600 fl. și accesorii. Termin de concurs 17 Noemvrie, alegerea în 18 Noemvrie.

Alegeri municipale. Pentru îndeplinirea locurilor de membri ai congregațiunii comitatului Sibiu, devenite vacante prin moarte ori abdicare, comitetul municipal a decis a se face alegeri nouă: în cercul II. al Sibiului (fiind a se alege 1 membru pe 5 ani), în cercul III. al Sibiului (1 membru pe 2 ani) și în cercul Noerichului (1 membru pe 2 ani). Ziua alegerii e fixată pe 8 Noemvrie n.

In contra socialismului. În discursul de deschidere a statului-catolic episcopul Majláth a insistat mult asupra socialismului, îndemnând preoțimea să lupte în contra lui nu numai cu cuvîntul, ci și cu fapta, dînd după putință ajutor poporului sărac.

Moartea unui „panslav”. Mercuri a răposat în Szarvas protopresbiterul evanghelic Adam Uchim, pe care pentru sentimentele lui slovace, presa patriotică îl ataca des. A lăsat bisericii 200 jgîre de pămînt.

— Eu am venit în locul surorii Cecilia, dle baron, — zise călugărița rece și indiferent. — Legile noastre nu permit să petrecem mai mult timp la un loc decît în casuri excepționale. Sora Cecilia a plecat în dimineața asta la Avignon.

Și cu asta îi întinse bolnavei supă.

Trad. de Servus.....

POPORUL POET.

20. Nița și Petrea Banului.

Trei cocoși negri cântară
Trei Turci în țeară intrară:
„Vinde-ți, frate, nevasta
Și-mi plătește porția!”
Vîndu' vii,
Vîndu' moșii
Și făcu' tot ce putu
Și nevasta nu-și vîndu.
Și-a avut o moară-n vînt
Și-nocă alta pe pămînt
Și-acele le-nstrăina
Ca să-și scape nevasta.
Și venîră Turcii eară
Și strigară a doua oară:
„Vinde-ți, frate, nevasta
Și-mi plătește porția!”
El din graiu așa grăia:
„Măndră, măndruleana mea,
Ești afară din cămară
Și-ți bagă ochii-n cerneală
Și-ți ia hie
Dintr'o mie
Ca tine să nu mai fie,
Și inel măndru suflă
Și basma din Terigrad.
Ea afară că eșia
Și frumos se premenia.
El de mână o lua
Și-amîndoi la țig pleca
Cun Turc tîner se-ntîlnia:

La espoziția din Paris dl Moceanu, profesor de gimnastică, va reprezenta cu elevii sei dansuri naționale românești. Trupa, cu care se va produce dl Moceanu, e deja compusă, mai avînd să câștige încă numai dansatoare.

Archiducele Otto, fratele moștenitorului de tron Francisc Ferdinand, e numit Feldmarșal-lieutenant.

D-na Elena Theodorini va da la teatru liric din București o serie de 14 reprezentațiuni cu o trupă de operă italiană. Va debuta și d-soara Aurora Theodorini, sora d-nei Theodorini, căreia presa italiană i-a făcut mari elogiuri cu ocaziunea unui concert ce a dat în Milano.

Dl Nicolau Mișu, secretar general în ministerul de externe al României, va fi numit consul general la Budapesta.

Mort pentru „jelen”. Reservistul I. Molnár din Micălaca la adunarea de controlă din Arad răspunzînd „jelen” în loc de „hier” a fost pedepsit cu două zile arest. De rușine pentru această pedeapsă, nenorocitul s'a sinucis; a fost aflat spînzurat în cella de arest.

Tot din cauză de aceasta natură s'a spînzurat în casamata din Arad și Teodor Morariu din Micălaca. Acesta, în perplesitate, răspunsese la apel „poruncă”, în loc de „hier”.

Concert. Duminecă, în 29 Oct. n. va concerta capela reg. de inf. 2 în restaurantul „Stadtpark”. Intrarea 20 cr de persoană. Începutul la 7 ore seara.

În amintirea ostașilor căzuți la Königgrätz în 1866 reuniunea centrală din Bohemia pentru ridicarea de monumente militare a ridicat pe câmpul de luptă dela Chlum un ossariu, a cărui sfințire se va face în 2 Noemvrie, la 10 ore a. m., ear' după actul sfințirii se va servi parastas pentru sufletul soldaților căzuți în acea luptă memorabilă.

Întîlnirea împăraților. Știrea lansată cu câteva săptămîni mai înainte și demontată, că cei trei împărați ai Europei vor avî întîlnire în Polonia-rusească, se colportează de nou pe baza unei știri din Posen. Conform acesteia, în castelul dela Spala se fac mari pregătiri, din ce se deduce, că Tarul Nicolae II. va invita la vînațoare la începutul lunii Noemvrie pe împărații Wilhelm și Francisc Iosif și pe Archiducele moștenitor Francisc Ferdinand.

Telegrafia fără sîrmă în Africa. Guvernul englez a încheiat contract cu societatea de telegrafia fără sîrmă, ca să se folosească în războiul invenția lui Marconi. Căpitănel Kenedi, șeful oficiului telegrafic din Natal dimpreună cu alți telegrafisti experți a mers în D'Urban, unde a cercat invenția lui Marconi și a făcut raport guvernului. Se crede că noul sistem de telegrafie va face bune servicii Englezilor.

Fete în grevă. Joi dimineața între orele 7—8 o ceată cam de 1000 fete percurgea stradele Vienei. Erau cusătorese, cari se puseseră în grevă, fiindcă proprietarii atelierelor li-au retras onorarul pentru lucrul prestat peste orele de muncă. În piața St. Stefan ceata a fost împrăștiată de poliție. Grevistele s'au intrunit însă de nou și au continuat — greva. Cătră amezi însă divergențele de plată s'au aplanat și fetele au intrat de nou în lucru.

— Bună ziua, Turcule!
— Mulțăm, ciocoiule!
— De vîndut 'ți-e nevasta?
— De vîndut mi zău asta!
— Spune-mi cât o prețuești?
— De trei-ori s'o cumpenești:
Odată cu bani mîrunți,
Ca să-mi pară că-s mai mulți,
A doua cu lei bătuți,
A treia cu galbinuți,
Că-s mai ușori la purtare
Și-s mai spornici la schimbare.
Turcul vesel s'apuca
Bani de a-i număra.
Ear' nevasta suspina:
— De-ar da D-zeu, de-ar da
Bani să nu se ajungă,
Pe mine să nu mă vîndă.
Dar' banii 'i-a numărat,
Nevastă 'și-a cumpărat
Și de mână o lua
Și prin țiguri o purta,
Pe la șetre 'mi-o primbla
De toate 'mi-o întreba
Și în crîșmă se băga
Și din graiu așa grăia:
— Măndră, măndruleana mea,
Eu cu drag te-am cumpărat
Ce-am avut pe tine-am dat,
Ce-ai poftit, eu 'ți-am luat,
De toate te-am întrebat
Dar' de una 'mi-am uitat:
Măndro, cu drept să-mi grăești,
Spune-mi din ce viță ești?
— Eu sînt Nița Banului
Din țeara Ardealului!
— Soră, soră, draga mea,
Dacă lucrul stă așa,
Și io-s Petrea Banului
Din țeara Ardealului.
Mai n'a bani pe cât 'ți-am dat
Și te du ear' la bărbat!

Din țeara Hațegului.

Premiu nou la espoziția de poame. D-nul avocat Dr. A. Frâncu, atât de simpatice și generos, a ținut să dăruiască pe seama espoziției de poame o piesă de 10 coroane în aur drept premiu. Fapta dlui Dr. Frâncu merită deosebită recunoștință și imitare. Premiul dlui Frâncu s'a decernat prin juriul espoziției corporului învîțătoresc din Seliște, drept recompensă pentru frumoasa și bogata colecție de poame adunate dela aproape 130 proprietari de acolo.

Din Bistrița ni-se scrie: Din prilejul adunării generale a Reuniunii învîțătoresci „Mariana” în orașul Bistrița, la 5 și 6 Noemvrie n., noul cor al plugarilor din Șoimuș va cânta la 5 Noemvrie în biserica română gr-catolică din Bistrița cântările liturgice până la pricaasă, — ear' dela această cântare mai departe va continua cu executarea cântărilor corul Reuniunii de cântări din Bistrița.

Ambele coruri compuse pe 4 voci vor fi conduse de magistrul coral Traian Brătescu.

Șerpe viu pe bină. Deseară se dă în teatru popular din Budapesta piesa „Antoniu și Cleopatra”, avînd rolul Cleopatrei tragediana Eleonora Duse. Pentru a face reprezentația mai interesantă, Duse va lăsa să fie mușcată de un șerpe viu.

Atacat de chițorani. Calfa lăcătar Simion Pernt din Timișoara avînd să repareze o ușă de pivniță în strada Rîndunice (în Fabric), dînd să scoabore treptele a călcat pe un chițoran (cloșan). La gîtuțele acestuia au năvălit asupra omului un legion de jivini, cari i-au făcut tot rane întreg trupul. A scăpat de ei așa de grav rănit, încât a trebuit să fie transportat acasă cu trăsura reuniunii de salvare.

Prin analize și observații acurate de autorități medicale s'a constatat, că recunoscută apă amară „Francisc Iosif” după compoziția sa fericită este singurul mijloc salin purgativ de efect durabil. Apă plăcută la beut, care se capătă pretutindeni.

Interesantă este în numărul de astăzi al ziarului nostru înștiințarea de noroc a dlui Samuil Heckscher sen. din Hamburg. Această casă prin plățile prompte și discrete ale sumelor câștigate aici și jur, și-a câștigat un bun renume în așa chip, că și la acest loc atrag atențiunea tuturor asupra inseratului seu de azi.

Știri mîrșante. Shekett effendi, fiul fostului Sultan Abdul Aziz și unchiul Sultanului Abdul Hamid a răposat alaltăieri în conacul din Scutari.

— Joi s'a făcut în Viena desvîlirea monumentului ridicat de oraș în memoria compozitului Bruckner.

— Alaltăieri s'a făcut sfințirea noii școli gr-or. din Ghirco prin protopresbiterul tractual Dr. Traian Putici din Timișoara.

ECONOMIE.

Nouă reuniune economică.

Orăștie, 27 Octomvrie 1899.

Domnule Redactor! E lucru de mirat la noi Românii din această țeară, ce minți bine înțelegătoare avem noi pentru tot felul de lucruri bune pe care le vedem... la alții, pentru tot felul de stări ideale, de lucrări cu adevărat de folos înaintării obștești, și ce frumos vorbim și scriem și mai frumos despre ele, dar' când e să facem și noi asemenea pentru al nostru obșteșc avînt spre stările mai bune, pe care le admirăm aiurea, sîntem cel puțin foarte tîrzi, dacă nu chiar nepăsători de a începe lucrarea și a ne pune umărul la ducerea ei cu zor înainte.

Despre „Reuniunea română de agricultură din comitatul Sibiului” de pildă, auzi, pe unde te duci, numai cuvinte de laudă, numai aplauze, că așa și așa de frumoase roade se vîd pe urma lucrării sale — și cu toate astea ce puțin, sau mai limpede zis, nimic făcut-s'a în alte părți pentru a înființa cât mai multe asemenea Reuniuni pe seama poporului nostru, cari se rodească și ele în ținuturile lor, măcar în parte roadele pe care cea din Sibiu în ținutul seu, pornind poporul pe drumul unui avînt economic mai îmbucurător, ajutându-l a ajunge la o mai înfloritoare bunăstare materială.

Căci e înzădar, dar' nici pe celelalte terene mai ideale, nici în împărăția doririlor mai înalte ale sufletelor noastre, nu putem nădăjdui să ajungem la o biruință strălucită, sau cel puțin nu așa în curînd și în plin, ca atunci când ca popor am sta îndeobște pe o mai înaltă treaptă de bunăstare materială.

O știu aceasta mulți dintre bărbaii vrednici ai neamului nostru și de aceea îi și vedem pe mulți cu străduință, deși fără sgomot lucrînd pe terenul „eco-

nomice”, cultivînd însă mai ales un ram al „economiei”: cel al înființării și conducerei de bănci, cari sînt și ele, negreșit, un bine, o lucrare pentru mărirea averii naționale; se vede apoi interes crescînd pentru îmbrățișarea comerțului de cătră oamenii nostri, dar' lucrări îndreptate special spre ridicarea poporului însuși din starea sa prea modestă materială spre una mai bună: de acestea se vîd de tot puține! Amintire ca excepție laudabilă, vrednicește aci „Reuniunea română de agricultură din comitatul Sibiului”.

De aceea cu bucurie vă vestesc, că Românii dela Orăștie, pe cât aflu, vor porni zilele aceste și ei o lucrare mai mare, după un program bine chibzuit, care se aibă în specială grijă poporul însuși din acest ținut, pogorîndu-se la el și silindu-se a-i lumina cărările, pe cari înaintînd în cultivarea averilor sale, a puterilor sale, se poată ajunge mai repede la o bunăstare materială superioară celei de astăzi.

E vorba de „Reuniunea economică” a cărei înființare se hotărîse acum doi ani și jumătate. La o consfătuire frățască asupra ideii înființării unei atari Reuniuni, fusese chemată inteligența română din Orăștie și jur și ea a venit și ascultînd espunerile ce i-s'au făcut, a salutat cu însuflețire ideea și a însărcinat biuroul consfătuirii să înainteze ministrului statutele, pe cari dl Dr. I. Mihai, inițiatorul mișcării le prezentase deja în proiect aci, spre trebuincioasa vidimare, după care se fie concheată adunarea de constituire. Aprobarea statutelor a cerut timp mult, fiind odată reieptate pentru cuvîntul „română” pus în titlu; au întreprins apoi alte pedeci și așa lucrul s'a amînat până acum.

În toamna de față Românii orăștieni cred timpul potrivit pentru a începe activitatea „Reuniunii lor economice”. Aude că chiar în săptămîna viitoare va fi convocată adunarea generală de constituire, care își va alege organul seu executiv: comitetul și funcționarii, și se vor pune apoi pe lucru în sensul statutelor și a programului de lucrare a Reuniunii.

Programul de lucrare al Reuniunii e, în cadrul statutelor, mare și frumos: se va deda în întâia linie grijilor poporului agricol, cercînd să-l călăuzească prin prelegeri populare, spre o mai rațională cultivare a pămîntului și a vitelor și o valorisare mai bună a roadelor aceleia, înființînd spre acest scop tovărășii agricole prin comune, aranjînd espoziții etc., (cam după modelul „Reuniunii române de agricultură din com. Sibiului”), — dar' interesându-se mai departe de răspîndirea comerțului printre oamenii nostri, apoi stăruind și pentru îmbrățișarea meseriilor de cătră fiii poporului nostru.

În scopul acesta comitetul însuși va fi cam așa aranjat, ca jumătate (6) să se preocupe îndeosebi de trebile agricole, cealaltă jumătate să urmărească starea și dezvoltarea negofului și a meseriilor, stăruind la poporul nostru pentru îmbrățișarea lor.

Cunoscînd dorul cu care se așteaptă de poporul nostru de pe aici și de căturării sei, o lucrare în aceste direcțiuni — legăm frumoase nădejdi de mișcarea economică ce se va începe de această Reuniune, și dorim să-i ajute Dumnezeu a vedea cât mai curînd poporul ridicat cu pași repezi spre o mai frumoasă bunăstare, căci bunăstarea e putere, și răzimat pe bunăstare, mai cu curaj și mai cu tari arme în mîni poate pași ca și ori-ce om, ori-ce popor și pe terenul doririlor sale mai ideale, mai înalte, și mai vîrșite poate nădăjdui ajungerea la ținutele acelora. Rip.

POSTA REDACȚIUNEL.

„Sentinelă”. Nu se poate. Chestiunea trebuie considerată ca sfîrșită. D-ta ai purtat-o sub pseudonim, ear' contrarul d-tale pe față. Acum vii să-i arunci în față bănuiele, ori acuse grele, tot sub pseudonim. Asta nu merge.

Dlul I. M. în N. B. Vom face cum ai zis; pagubă că nu ne-ai scris direct, mai din vreme. Cătră pentru a doua chestiune, ai interpretat rău articolul. Departe de a detrage ceva „Almanachului” d-v. autorul a vrut să scoată numai la iveală necunoștința ori răutatea acelora, cari se scapă de unul cu provocare, că-i mai frumos celalalt. Intre cele 2 Almanachuri nu se poate face comparație de acel fel, pentru-că sînt cu totul diferite prin firea lor. Nu poate înlocui unul pe celalalt. Al d-v. e foarte voluminos, luxos chiar, și foarte bun pentru scopul seu; — nu e însă nimic pentru scopul celeuilalt, în toamă cum acesta nu e nimic pentru scopul celuilalt! Înțelegi?

MAI NOU.

Răsboiul.

Din D'Urban se depeșează cu data 23 l. c., că pentru întreg Natalul s'a proclamat starea de asedin. Sucursala din D'Urban a băncii naționale din Transvaal a fost sequestrată de cătră personalul vaporului de răsboi englez, Tartar.

„Matin” din Paris, cu titlul „Sfîrșitul Angliei” scrie un fulminant articol contra Angliei, în care prezice căderea Marii-Britanii, ca imperiu universal. Tot acest ziar anunță, că puterile continentale caută mijloacele, prin cari să combată pericolele, ce se pot naște din desfășurarea forțelor maritime ale Angliei.

Ultime știri.

Paris, 28 Octomvrie n. Guvernul francez a decis să trimită mai multe vapoare de răsboi în apele Africii de sud-est. Știrea se desminte oficial, dar' ziarile o susțin.

Durban, 28 Octomvrie n. Guvernul Natalului a interzis debarcarea tuturor desertorilor, cari nu sînt Englezi.

La 000.003

Abonament lunar

pentru
Noemvrie st. vechiu
invită
Administrația ziarului „TRIBUNA”.

Teatru orășenesc în Sibiu.

Diracțiunea: Leo Bauer.

Duminecă, 29 Octomvrie n.

La 3 ore d. a.:

Der Schlafwagen-Inspector.

Comedie în 3 acte, de A. Bisson.

Seara la 7 ore:

Al doilea debut, ca oaspe, al d-soarei

Agata Bărsescu.

FEDORA.

Dramă în 4 acte, de V. Sardou.

Luni, 30 Octomvrie n.

Ultimul debut al d-soarei Agata Bărsescu.

Das Recht auf sich selbst.

Dramă în 4 acte, de Tr. Fürst Wrede.

Începutul la 7 ore seara.

Sosiți în Sibiu.

La 28 Octomvrie n. 1899.

Hotel „Împăratul Romanilor”: Baron Huszár cu soția din Cluj; Mauritz din Aiud, Auner din Mediaș, Kallos din Cluj, ingineri; Homonay, restaurator din Cluj; Tandlich din Budapesta, Weisslein din Triest, Lani, Jekim, din Viena, comercianți; Giurea din Seliște, Răchitean din Găleş, învîțători; Lapădat, director școlar din Seliște; Moor, dechănt din Brașov; Kiemer, oficial din Budapesta.

Hotel „Neurhner”: Hadviger din Cetatea-de-baltă; Berschall, comerciant din Făgăraș; Binder, Gabor, Malmer, Konerth, din Bolcaci, voiajori.

Hotel „Meltzer”: Savu, proprietar din Celteke; Weiss, voiajor din Eperjes; Fried, neguțtor de vin din Arad; Muntean, oficial din Roșia-montană; Kristof, comerciant din Uioara.

Hotel „Habermann”: Abramovitz, proprietar, Petrescu, oficial, din Rimnic.

Pentru redacție și editură responsabil: Andreiu Baltes. Proprietar: Pentru „Tipografia”, societate pe acțiuni: Iosif Marschall.

Apa amară purgativă „Francisc Iosif”.

premiată cu 10 medalii de aur și în urmă singură premiată cu marea medalie millenară.

Domnul profesor Dr. Purjesz Zsigmond analizînd numita apă zice:

„Apa amară purgativă „Francisc Iosif”

o întrebuiunț totdeauna bucuos în casuri corespunzătoare, de oare-ce efectul ei de obicei se prezintă fără nici o apariție secundară neplăcută.

Cluj, August 1897. [116] 19—25

Prof. Dr. Purjesz Zsigmond m. p.

Se capătă în tot locul.

Diracțiunea în Budapesta.

prim-contabil.

jude comunal.

46te Auflage, mit Abbildungen. Beig-
maßer Halbheft für Gekragten jedes
Etablis und Erwachsene beiderlei Ge-
schlechtes. Inhalt: Ausführliche Be-
schreibung der Krankheiten, die in der
Frage, welche in der Vorkommen und
Grund zu Sorgen und Störung be-
kommenweils geben, reip Mann und
Frau von der Reife an bis zum kritischen
Alter hin sowohl vom wissenschaft-
lich-praktischen Standpunkt aus betrach-
tend, als Angabe werthvoller, geistreich-
beobachtet und oder kaum gekannter An-
zeichen, die auf die Beschaffenheit der
oder auf die Güte, höchst belehrend, merkwür-
digen und hochinteressant 1808 Stei-
nach Preis 30 Kreuzer, Porto 12 Kre-
zer zuzü, wofür gefällige Sendung
(auch in Heft- oder ung. Marken-
Nachnahme erhöhet den Preis um 25
K.) Zarnke & Co., Hambur-

Prețuri-curente pentru revânzători la cerere se trimit franco 1987/5 6

Prăvălie de obiecte aparținătoare păpușăriei și de recușite de atelier.

portrelelor se garantează.
US Scrisori de recunoștință și mulțumită, în număr foarte mare, stau la dispoziție spre vedere publică pentru ori-cine.

sa-brocata pentru ornate gata la prețurile